

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки
Кафедра обліку і фінансів**

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної ради
факультету протокол №1 від 26 серпня 2025р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету інформаційних
технологій та економіки
_____/Тетяна ШТЕРМА/
«__» _____ 2025 р.

СИЛАБУС
обов'язкової навчальної дисципліни
«Економічна теорія»

Освітньо-професійна програма:	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Спеціальність:	072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»
Галузь знань:	07 «Управління та адміністрування» D «Бізнес, адміністрування та право»
Рівень вищої освіти:	перший (бакалаврський)
Факультет:	Інформаційних технологій та економіки
Мова навчання:	українська
Розробники:	Штерма Тетяна Василівна, доктор економічних наук, професор кафедри обліку і фінансів Кускова Валентина Григорівна, старший викладач кафедри обліку і фінансів
Профайл викладача	https://bukuniver.edu.ua/university/rektorat/ https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/ite-faculty/department-of-accounting-and-finance/
E-mail:	sht.tatjana@gmail.com
Консультації	четвер з 10.00 до 16.00

1.Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Дисципліна «Економічна теорія» вивчає фундаментальні закони і категорії економічного життя суспільства; проблеми вибору в умовах обмеженості ресурсів для максимального задоволення потреб людей; економічні відносини між людьми, що виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну та споживання економічних благ. Вивчення економічної теорії створює цілісне уявлення про економічне життя суспільства, формує економічний спосіб мислення, необхідний для розуміння суті різноманітних економічних процесів і явищ. Економічна теорія – наука, яка закладає основи фаху будь-якого спеціаліста. Вона дозволяє бачити шлях досягнення щонайкращих господарських результатів, досягнути всю велич досягнень людства в економічному розвитку.

Дисципліна «Економічна теорія» є складовою навчального плану, вона є нормативною і базовою для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, побудована відповідно до вимог Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) і містить 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – іспит.

2. Метою та завданням навчальної дисципліни:

Метою вивчення дисципліни є набуття майбутніми фахівцями системних економічних знань щодо основних концепцій, закономірностей та механізмів функціонування ринкової економіки, розвиток економічної культури та економічного мислення учасників суспільного виробництва, здатних до підприємницької діяльності та прийняття обґрунтованих рішень на різних рівнях господарювання.

Завдання навчальної дисципліни:

- забезпечення базової фундаментальної теоретичної підготовки, необхідної для подальшого вивчення циклу економічних дисциплін;
- формування цілісного уявлення про природу та закономірності соціально-економічного розвитку суспільства, механізми суспільного відтворення та економічного зростання;
- формування системи знань щодо змісту економічних законів, основних тенденцій економічного розвитку, мотивів та поведінки суб'єктів господарювання;
- вивчення способів та механізмів ефективного використання обмежених ресурсів в умовах ринкової економіки та особливостей цих процесів і явищ в трансформаційних економіках.

Предметом дисципліни «Економічна теорія» є економічні відносини.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- основні поняття і закони економічної теорії та механізм функціонування ринкової економіки у площині ринкових структур досконалої і недосконалої конкуренції;
- основи функціонування ринків факторів виробництва: праці, капіталу, земельних ресурсів;
- основні макроекономічні показники функціонування національної економіки;
- умови макроекономічної рівноваги та наслідки її порушення;

вміти:

- обґрунтовувати нові господарсько-організаційні форми економічного життя та знаходити найбільш адекватні форми розв'язання економічних суперечностей;
- характеризувати з точки зору економічної теорії явища і процеси господарського життя та використовувати набуті знання для функціонального аналізу загальноекономічної ситуації;
- використовуючи основні теоретичні економічні моделі, вирішувати гіпотетичні завдання, відповідати на виклики доби;
- вести на належному науково-теоретичному рівні економічну дискусію.

3. Пререквізити: Вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях попереднього вивчення курсу «Історія України».

4. Компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність працювати у команді.

ЗК 13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Спеціальні компетентності (СК)

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

5. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Тема 2. Виробництво та його фактори

Тема 3. Товарне виробництво – основа ринкового господарства

- Тема 4. Форми та відносини власності.
- Тема 5. Ринкова організація: зміст та структура.
- Тема 6. Ціна і ринкова рівновага
- Тема 7. Монополія та конкуренція.
- Тема 8. Поняття підприємництва та його принципи.

Модуль 2

- Тема 9. Розподіл доходів.
- Тема 10. Маркетинг та менеджмент
- Тема 11. Фінансово-кредитна система
- Тема 12. Відтворення та економічне зростання, формування національної економіки сталого розвитку.
- Тема 13. Циклічність розвитку економіки.
- Тема 14. Світове господарство
- Тема 15. Міжнародна валютно-фінансова система

6. Методи навчання. Система контролю та оцінювання результатів навчання.

Способи організації пізнавальної діяльності студентів, спрямовані на засвоєння знань, формування умінь і навичок, що базуються на основі груп **методів навчання**:

- теоретичні методи;
- практичні методи;
- інтерактивні методи;
- методи самостійної роботи.

Система контролю поєднує сукупність методів і форм оцінювання результатів навчальної діяльності здобувачів освіти.

Методи оцінювання:

- усне опитування - (0-2 бали);
- письмове опитування - (0-2 бали);
- тестування; (0-2 бали);
- презентація результатів виконаних завдань, доповіді; (0-5 балів);
- аналітичні звіти; (0-5 балів);
- розв'язування практичних ситуацій; (0-2 бали);
- отриманий сертифікат з неформального, інформального навчання - (5 балів);
- публікація тез чи статті (5 балів);
- модульна контрольна робота (10 балів)
- підсумковий контроль – іспит. (0-30 балів).

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять, самостійної роботи впродовж семестру, модульних контрольних робіт за накопичувальною системою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати неформального та інформального навчання, наукової роботи).

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за певний період навчання студентів. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Підсумковий контроль проводиться для оцінювання результатів навчання здобувачів

вищої освіти з навчальної дисципліни. Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за шкалою, що використовується у закладі вищої освіти та фахової передвищої освіти	Оцінка за національною шкалою
A	90-100	5 (відмінно)
B	80-89	4 (добре)
C	70-79	
D	60-69	3 (задовільно)
E	50-59	
FX	35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання
F	1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Іспит:

Поточний контроль		Іспит	Загальна кількість балів
Модуль I	Модуль II		
35	35	30	100

Політика академічної доброчесності

Студент зобов'язаний ознайомитися з Положенням про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет» та неухильно його дотримуватися. Текст документа розміщено у відкритому доступі на офіційному сайті університету. В освітньому процесі студент має виявляти дисциплінованість, ввічливість, доброзичливість, чесність і відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Дозволяється використання інструментів штучного інтелекту за умови дотримання принципів академічної доброчесності.

7. Література

Основна

1. Конституція України URL: <https://www.president.gov.ua/documents/constitution>
2. Бюджетний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
3. Податковий кодексу України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. Митний кодекс. URL: <https://precedent.ua/4495-17>

5. Галушка З.І., Бойда С.В., Клевчик Л.Л. Мікро- та макроекономіка: теорія і практика : підручник. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2024. 388 с
6. Ж. Б. Яворська. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни. «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с.
7. Економічна теорія: закономірності, практика та сучасність: підручник/ Е.М.Забарна, О.М.Козакова, Н.О.Задорожнюк та ін.-Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. – 412с.
8. Економіка і бізнес: підручник/ за ред. д.е.н., проф. Л.Г.Мельника, д.е.н., проф. О.І.Карінцевої. Суми: Університетська книга, 2021. 316с.
9. Круш П.В. та ін. Основи економічної теорії. Підручник. Затв. МОН України. Каравела. 2023. - 448с.
10. Марченко О.С. Економічна теорія: навчально-методичний посібник – Харків: Нац. юрид. університет ім Я.Мудрого, 2020. 131с.
11. Основи економічної теорії : навч. посібник. / О. О. Кравцов. – Кривий Ріг-Prague: Oktan Print, 2023. – 355 с.
12. Основи економічної теорії: практикум. – О.О.Корогодова, Н.Ю.Тимошенко, Т.В.Іванова/ Київ, КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 141с.
13. Основи економічної теорії: навчальний посібник/ І.В.Кокарев, Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутр. Справ, 2020. 100с.
14. Основи економічної теорії: політекономічний аспект. Частина I, II, III. КНУ ім. Т. Шевченка [Електронний ресурс] // Доступний з: <http://ukrkniga.org.ua/ukrkniga-text/26/2/>.
15. Штерма Т.В. Теоретичні підходи до сутності, типології та особливостей формування трудового потенціалу //Формування ринкових відносин в Україні.: зб. наук. праць. 2023. №10. С.85-91. URL: <http://ndiime.org/wp-content/uploads/2024/01/10-2023.pdf>
16. Перспективи інтеграції фінансового сектора України у світовий ринок після війни. Штерма Т.В., Гончарук Я.М., Урбанович А.Б., Бура М.М. //Бізнес Інформ. 2025. №2. С. 392-400 URL: <http://jnas.nbuiv.gov.ua/article/UJRN-0001573808>
17. Формування трудового потенціалу: теоретичний аспект. Штерма Т., Дубина М., Соловій А. //Globalisation processes in the world economy: problems, trends, prospects: Collective monograph. Riga, Latvia: Baltija Publishing. 2023. С.263-284 <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/418/11173/23280-1>

Допоміжні джерела інформації

1. Аудиторська палата України. URL: <http://www.apu.com.ua>
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
3. Державна аудиторська служба України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
4. Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
6. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk>
7. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>
8. Кабінет Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>
9. Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
10. Міністерство закордонних справ України . URL: <http://www.mfa.gov.ua>
11. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>
12. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
13. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
14. Національний банк України. URL: <http://www.bank.gov.ua>.
15. Пенсійний фонд України. URL: <http://www.pfu.gov.ua>.
16. Рахункова палата України. URL: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/index>